

**Ψήφισμα της Γενικής Συνέλευσης
του τμήματος Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών
του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.**

Πέμπτη 8 Φεβρουαρίου, 2013

Με βάση το προσχέδιο συγχωνεύσεων τμημάτων ΑΘΗΝΑ που ανακοίνωσε το Υπουργείο Παιδείας στις 31 Ιανουαρίου πληροφορηθήκαμε με δυσάρεστη έκπληξη ότι αντί το Υπουργείο να επιλέξει τη λογική λύση της συγχώνευσης των δυο τμημάτων ομοειδούς αντικειμένου δηλαδή:

A) του Τμήματος Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας (Θεσσαλονίκη)

και

B) του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας (Φλώρινα),

επιλέγει να καταργήσει τα δυο αυτά τμήματα και να τα εντάξει στο Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας (Θεσσαλονίκη) Το πρόβλημα όμως δεν περιορίζεται εδώ: το προσχέδιο προβλέπει ότι το νέο τμήμα «Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών» θα αποτελέσει ενιαία σχολή με το Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής!

Το σχέδιο που προτείνεται έχει μόνο αρνητικές πλευρές, τις οποίες και περιγράφουμε παρακάτω:

- 1) Η ίδρυση ενός υδροκεφαλικού τμήματος 56 μελών ΔΕΠ (20+18+18), των οποίων τα γνωστικά αντικείμενα πολύ δύσκολα μπορούν να συναρμοστούν ώστε να υπακούουν σε ακαδημαϊκούς και επιστημολογικούς κανόνες, γεγονός που θέτει εν αμφιβόλω την ακαδημαϊκή λειτουργικότητα και βιωσιμότητα ενός τέτοιου τμήματος (ήδη είναι δύσκολο το εγχείρημα της συγχώνευσης των δυο Βαλκανικών τμημάτων, αλλά εκεί τουλάχιστον υπάρχει εγγύτητα αντικειμένων και επιστημονικών κατευθύνσεων) με άγνωστες συνέπειες για το επαγγελματικό μέλλον των διδασκόντων και των διοικητικών υπαλλήλων, αλλά και για το πτυχίο των αποφοίτων του. 56 μέλη Δ.Ε.Π + 8 μέλη Ε.Ε.ΔΙ.Π, σημαίνει ότι το νέο τμήμα θα προσφέρει περί τα 235 μαθήματα (!), τη στιγμή που για τη λήψη του πτυχίου χρειάζονται μόλις 50 (εκ των οποίων τα 8 γλώσσες). Πως θα λυθεί αυτό το πρόβλημα, παρά μόνο με τη γιγάντωση του αριθμού των εισακτέων, πράγμα όμως που θα εξανεμίσει τα όποια θετικά της συγχώνευσης σε επίπεδο εξοικονόμησης πόρων και ανθρώπινου δυναμικού; Ταυτόχρονα ο ενδεχόμενος πληθωρισμός των προγραμμάτων σπουδών θα δημιουργήσει πρόβλημα στην εκπαιδευτική διαδικασία και θα οδηγήσει στον κατακερματισμό των πτυχιούχων και στην απαξίωση του πτυχίου τους.
- 2) Η κατάργηση των δυο τμημάτων και συνεπώς του τίτλου «Βαλκανικών σπουδών» από τον χάρτη των ΑΕΙ της χώρας συνεπάγεται ότι: α) οι τίτλοι των αποφοίτων των δυο τμημάτων των τελευταίων 15 ετών απαξιώνονται με την υποβάθμιση του γνωστικού αντικειμένου σε κατεύθυνση, εφόσον δεν υφίσταται συνέχεια σε επίπεδο τίτλου σπουδών β) το δυναμικό των πτυχιούχων που τα δυο αυτά τμήματα προσανατολίζονταν να παράγουν σε επίπεδο

στήριξης της εξωτερικής πολιτικής της Ελλάδας όπως και των ελληνικών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στα Βαλκάνια, δέχεται ένα ισχυρό πλήγμα.

- 3) Τα δυο τμήματα Βαλκανικών σπουδών στηρίζονται σε μεγάλο βαθμό στην προνομιακή διδασκαλία των γλωσσών περιοχής (ρωσικά, τουρκικά, σερβικά, ρουμανικά, βουλγαρικά, αραβικά, εβραϊκά, αρμενικά) που καθιστούν τους φοιτητές τους ικανούς ακριβώς να δραστηριοποιούνται στην περιοχή. Το μέλλον των γλωσσών αυτών καθίσταται αβέβαιο σε ένα τμήμα που δεν θα είναι κυρίως προσανατολισμένο στις σπουδές περιοχής (area studies). Και εάν οι γλώσσες καταργηθούν αυτό σημαίνει ότι θα πάψει να υφίσταται η έννοια των «βαλκανικών σπουδών» ακόμη και σε επίπεδο κατεύθυνσης.

Όλα τα παραπάνω είναι τόσο προφανή που συνδυαζόμενα με τους παρακάτω παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη γεννούν υποψίες για εξυπηρέτηση πελατειακών συμφερόντων, και ελπίζουμε να διαψευστούμε στην εκτίμησή μας αυτή:

Α) Γιατί το Υπουργείο προχωρά στην κατάργηση όλων των τμημάτων περιοχής (area studies) στην ευαίσθητη περιοχή της Μακεδονίας και Θράκης, φυσικό σύνορο της Ελλάδας με όλες τις βαλκανικές χώρες (θυμίζουμε ότι μαζί με την κατάργηση των δυο Βαλκανικών στη Φλώρινα και τη Θεσσαλονίκη, προχωρά και στη συγχώνευση – κατάργηση του Παρευξινίων στην Κομοτηνή), ενώ αφήνει ανέπαφο - και σωστά - το Μεσογειακών Σπουδών στη Ρόδο και συγχωνεύει Σλαβικών και Τουρκικών στο ΕΚΠΑ; Γιατί δυο μέτρα και δυο σταθμά;

Β) Γιατί το Υπουργείο στην περίπτωση συγχώνευσης του τμήματος Σλαβικών με το τμήμα Τουρκικών και Ασιατικών Σπουδών, διατηρεί στο τίτλο του νέου τμήματος τα συστατικά των δυο υπό συγχώνευση τμημάτων (Σλαβικών, Τουρκικών και Ασιατικών), και την ίδια στιγμή καταργεί οποιαδήποτε αναφορά στις βαλκανικές σπουδές στο υπό ίδρυση νέο τμήμα του Πανεπιστημίου Μακεδονίας; Παρεμπιπτόντως το υπό σύσταση Σλαβικών, Τουρκικών και Ασιατικών σπουδών έχει συνολικά 11 μέλη ΔΕΠ, ενώ το Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών διαθέτει ήδη 20! Για ποιο λόγο στην περίπτωση εκείνη δεν γίνεται συγχώνευση του Σλαβικών και του Τουρκικών με το Διεθνών Σχέσεων του Παντείου;

Γ) Γιατί το Υπουργείο προχωρά σε συγχώνευση ενός Τμήματος κεντρικού πανεπιστημίου όπως το Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών τη στιγμή που σε όσες αξιολογήσεις έχουν λάβει χώρα μέχρι στιγμής προηγείται κατά πολύ όλων των ομοειδών τμημάτων του πανελλαδικά τόσο σε αριθμό δημοσιεύσεων όσο και αριθμό ετεροαναφορών (citations); Την ίδια στιγμή θέτει εν κινδύνω ένα από τα πιο ανταγωνιστικά μεταπτυχιακά στις Σπουδές Νοτιοανατολικής Ευρώπης που το Τμήμα διαθέτει, όπως και εν εξελίξει συνεργασίες με ευρωπαϊκά πανεπιστήμια (βλ. Tempus Joint Degree Program με το Πανεπιστήμιο του Graz και άλλα 7 πανεπιστήμια της Κεντρικής και ΝΑ Ευρώπης)

Δ) Γιατί το Υπουργείο επιλέγει να εντάξει σε κοινή σχολή με το υπό ίδρυση «Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών» το Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής; Ποια είναι η επιστημονική συνάφεια των δυο τμημάτων αυτών, πόσο μάλλον από τη στιγμή που το πρώτο θα έχει εντάξει στις τάξεις του 38 μέλη ΔΕΠ προσανατολισμένα στις Βαλκανικές σπουδές;

Με βάση τα ανωτέρω και στα πλαίσια της ανοιχτής διαβούλευσης που το Υπουργείο διακήρυξε διατυπώνουμε τις εξής θέσεις:

- 1) Η συγχώνευση να περιοριστεί μεταξύ των δυο ομοειδών τμημάτων σε ένα αυτοτελές τμήμα Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
- 2) Δημιουργία Σχολής με την ονομασία Διεθνών και Περιφερειακών Σπουδών με σκοπό να αποδίδεται η δέουσα επιστημονική βαρύτητα στις Σπουδές Περιοχής (area studies)
- 3) Η Σχολή να αποτελείται μόνο από τα Τμήματα 1) Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών (με ενσωματωμένη σε αυτό το Τμήμα Βαλκανικών της Φλώρινας) και 2) Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών.
- 4) Τέλος ζητούμε στα πλαίσια της διαδικασίας διαβούλευσης από τον Αξιότιμο Υπουργό καθηγητή κ. Αρβανιτόπουλο την έγγραφη συγκατάθεση και δέσμευσή του στις ανωτέρω θέσεις μας.